

Opzet rekenkameronderzoek Woonvisie

De Rekenkamercommissies van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten, hierna te noemen 'de rekenkamercommissie'.

1. Aanleiding en achtergrond

Wonen is en blijft een actueel thema. Het heeft nadrukkelijk de aandacht op nationaal niveau, maar ook prioriteit bij gemeenten. Dit laatste blijkt wel uit onder andere de coalitieakkoorden en collegeprogramma's van de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten voor de periode 2018-2022. Het kaderstellende beleid wordt vastgelegd in een door de gemeenteraad vastgestelde Woonvisie, waarin vraagstukken en perspectieven op het gebied van wonen themagericht zijn opgenomen. Er worden ambities en doelstellingen vastgesteld op het gebied van woningaantallen, doelgroepen, veilig wonen, stimuleren duurzaamheid, langer zelfstandig thuis wonen, betaalbare en geschikte huurwoningen, strategisch programmeren, enzovoorts met daaraan gekoppeld concrete activiteiten. De Woonvisie geldt ook als uitgangspunt voor de prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie(s).

Wij willen graag onderzoeken of en op welke wijze en in welke mate de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van de uitvoering van de Woonvisie uitoefent voor zover het gaat om voldoende passende woningen voor de verschillende doelgroepen. Verder willen we daarbij onderzoeken of en op welke wijze de gemeenteraad adequaat gebruikmaakt van zijn sturingsinstrumenten en tijdig het beleid bijstuurt en actualiseert om te kunnen voldoen aan de afgesproken ambities en doelstellingen. Aan de hand van het rekenkameronderzoek willen we de aanpak in de betrokken gemeenten onderling vergelijken en graag aanbevelingen doen voor verbeteringen naar de toekomst toe. Vanzelfsprekend nemen we daarbij een lerende houding aan.

2. Doel van het onderzoek en afbakening

Hoofdvraag

Op welke wijze is het woonbeleid in de periode 2014-2020 tot stand gekomen en uitgevoerd (al dan niet samen met de verschillende actoren), is dit doeltreffend en doelmatig geweest voor de lokale woningmarkt als het gaat om voldoende passende woningen voor verschillende doelgroepen en heeft de gemeenteraad daarop effectief kunnen sturen en welke leerpunten zijn er voor de toekomst.

3. Onderzoeksvragen

Wat is de basis van het woonbeleid

Voordat de deelvragen aan bod komen, inventariseert en beschrijft het onderzoek eerst het woonbeleid, de ambities, de beleidsdoelen en de sturingsinstrumenten in de 4 gemeenten aan de hand van de beschikbare Woonvisies en overige (beleids)documenten, zoals grondbeleid, woonruimteverdeling en (regionale) prestatieafspraken met woningbouwcorporaties.

Deelvragen

Waar in de deelvragen gesproken wordt over woonbeleid, geldt dat vanuit het perspectief van voldoende passende woningen voor de verschillende doelgroepen.

Beleidsmatig:

1. Hoe zijn de gestelde doelen in het woonbeleid geoperationaliseerd?
2. Welke instrumenten zijn ingezet om de doelstellingen te bereiken?
3. In welke mate zijn de gestelde doelen in de periode 2014 tot en met 2020 gerealiseerd?
4. In hoeverre is het woonbeleid adaptief geweest? Is er ingespeeld op veranderende (woningmarkt)omstandigheden door het tussentijds aanvullen of aanpassen van visie en/of maatregelen in het woonbeleid?

Procesmatig:

5. Hoe is de Woonvisie en het daarop gebaseerde beleid tot stand gekomen en welke belanghebbenden waren hierbij betrokken en vanuit welke rol?
6. Met welke partijen wordt rondom het woonbeleid samengewerkt, welke (contractuele) afspraken liggen hieraan ten grondslag en op welke manier worden resultaten gemonitord?
7. Hoe is de raad geïnformeerd over het bereiken van de doelstellingen, de voortgang van de uitvoering en de besteding van de middelen ten aanzien van het woonbeleid?

Doelbereik en rol van de gemeenteraad:

8. Welke (sturings)instrumenten heeft de gemeenteraad tot zijn beschikking op het terrein van wonen en in hoeverre zet de gemeenteraad deze in?
9. Heeft de gemeenteraad adequaat zijn kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende rol kunnen vervullen?
10. Welke informatie heeft de gemeenteraad ontvangen en op welk moment?
11. Welke effecten van het toepassen van deze sturingsinstrumenten zijn te constateren?

Toekomstig woonbeleid:

12. Wat zijn de belangrijkste trends die van invloed zijn op de woningmarkt-opgaven voor de komende jaren?
13. Wat betekenen deze trends voor de toekomstige rolinvulling van de gemeenteraad voor het woonbeleid?
14. Welke gevolgen heeft de nieuwe Omgevingswet voor het woonbeleid?

Vergelijkend overzicht/benchmark

Het onderzoek eindigt met een vergelijkend overzicht tussen de 4 deelnemende gemeenten voorzien van een nadere duiding.

4. Normenkader

De definitieve normen die bij de beoordeling worden gebruikt, worden in samenwerking met het te selecteren onderzoeksbureau geformuleerd en vastgesteld. Het onderzoeksbureau wordt gevraagd in de offerte een voorlopig normenkader op te nemen.

5. Onderzoeksinstrumenten

Het onderzoek zal in ieder geval bestaan uit documentenstudie, aangevuld met interviews met ambtenaren, bestuurlijke portefeuillehouders en eventueel derden (bijvoorbeeld met woningbouwcorporaties). De rekenkamercommissie heeft goede ervaring met een workshop met (vertegenwoordigers) van de raad gedurende het onderzoek.

Deze workshop is bedoeld om informatie te geven, voorlopige resultaten te toetsen en de visie van de raadsleden te horen. Een dergelijke workshop maakt het onderzoek ook 'levend'. De rekenkamercommissie heeft ook goede ervaringen met een gezamenlijke startbijeenkomst voor de ambtenaren van de 4 gemeenten.

De rekenkamercommissie vraagt het onderzoeksbureau daarom 1 startbijeenkomst voor ambtenaren én een workshop voor elke gemeenteraad of afvaardiging daarvan (4 in totaal) op te nemen. Het onderzoeksbureau mag aanvullende opties aandragen.

6. Organisatie en planning

Het onderzoek wordt door een te selecteren bureau uitgevoerd onder regie van de rekenkamercommissie. Als begeleidingscommissie treden op:

- de heer R. de Vries, lid van de rekenkamercommissie;
- mevrouw Ö. Durmus MSc, lid van de rekenkamercommissie;
- de heer drs. M.J Tamse, lid van de rekenkamercommissie;
- De heer J.L. van den Broek, secretaris van de rekenkamercommissie Nunspeet.

ACTIVITEIT	PLANNING	WIE
Onderzoeksoptzet mailen naar de raden (met de mogelijkheid om te reageren)	Februari/maart 2021	gemeenteraden
Offerte vragen aan 3 bureaus (reactietermijn 3 weken)	Maart 2021	RKC

ACTIVITEIT	PLANNING	WIE
Presentatie offertes aan begeleidingscommissie	Maart 2021	bureaus en begeleidingscommissie
Selectie en opdrachtverstrekking onderzoeksbureau	Maart 2021	RKC
Startbijeenkomst voor ambtenaren van de 4 gemeenten	April 2021	bureau
Analyse documenten en eerste verslaglegging hierover	April 2021	bureau
Bespreking analyse documenten en bespreking interviewvragen - enquêtevragen	April 2021	RKC en bureau
Interviews	April/mei 2021	Bureau
Bespreking resultaten interviews	Juni 2021	RKC en bureau
Opleveren voorlopige bevindingen incl. vergelijkend overzicht tussen de 4 gemeenten	Juni 2021	bureau
Technisch wederhoor	Augustus 2021	Gemeente (ambtelijk)
Workshop voor gemeenteraad (4x) (voorbereiden met begeleidingscommissie / stellingen bespreken; moet aansluiten bij beleving raden)	September 2021	Bureau
Bespreking resultaten technisch wederhoor en vaststellen	September 2021	RKC
Opleveren rapport van bevindingen en voorzet voor conclusies en aanbevelingen	Oktober 2021	RKC en bureau
Vaststellen definitief rapport van bevindingen	Oktober 2021	RKC
Bestuurlijk wederhoor	November 2021	RKC/gemeente (college)
Vaststellen definitief rapport inclusief definitieve conclusies en aanbevelingen, voorzien van eventueel nawoord	November 2021	RKC
Aanbieding aan gemeenteraden + versturen persbericht	December 2021	RKC

De rekenkamercommissie hecht zeer aan het halen van de planning. Daarom heeft de rekenkamercommissie meerdere contactmomenten opgenomen om de voortgang te bewaken. In de planning staan 3 contactmomenten: 2 x om de resultaten te bespreken voordat daadwerkelijk tot het schrijven van het onderzoeksrapport wordt overgegaan en 1 x na het opleveren van het rapport van bevindingen.

De rekenkamercommissie ziet in de offerte graag een gedetailleerde planning van de in de tabel genoemde stappen.

7. Kosten

De kosten worden bepaald na selectie van het onderzoeksbureau. Iedere deelnemende gemeente draagt volgens een vaste verdeelsleutel bij in deze kosten.

8. Overige

De rekenkamercommissie werkt met een kwaliteitskader. Dit kwaliteitskader maakt onderdeel uit van het af te sluiten contract. De rekenkamercommissie gaat er bovendien vanuit dat gegevensverwerking aantoonbaar verloopt volgens de voorschriften van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

(versie 10 februari 2021)